

שם הקורס: מסורות דתיות זרות במרחב הסיני: הטמעה, התנגדות וסינתזה

סוג הקורס: הרצאה
מספר הקורס: 54414-01

שם המרצה: גדעון אלעזר
שנת לימודים: 2023-2024 תשפ"ד

היקף שעות: 2

סמסטר: ב

מטרות הקורס ותוצרי הלמידה:

מטרותיו של קורס זה הם (1) לבחון את תנועתן והטמעתן של מסורות דתיות מהקשרן המקורי אל ובתוך המרחב הסיני, לאורך ציר הזמן (2) הכרות עם עיקרי התפיסה הדתית הסינית. (3) הכרות עם דפוסי הפעולה של המדינה הסינית ביחס לדתות לאורך ההיסטוריה (4) הכרות עם הדתות הגדולות בסין: בודהיזם, איסלם ונצרות.

נושא הקורס: השאלה שתלווה את הקורס לכל אורכו היא שאלת המקומיות והזרות: מתי וכיצד רעיונות דתיים מתקבלים כחלק אינטגרלי מן התרבות הסינית ובאילו מקרים הם מזוהים כזרים ולעיתים אף כעוינים? כיצד תהליך ההטמעה מעוצב על ידי נסיבות היסטוריות ועד כמה היא מושפעות משאלות תיאולוגיות עקרוניות? על מנת לנסות לענות על השאלות הללו, נבחן את תהליכי החדירה ופרקים נבחרים בסיפור ההתאקלמות של שלוש דתות מרכזיות: הבודהיזם, שיובא לסין מהודו ומרכז אסיה במאות הראשונות לספירה, האיסלם שהגיע ממערב אסיה והמזרח התיכון החל מן המאה השביעית, והנצרות שיובאה מאירופה ומאוחר יותר מארה"ב, בעידן המודרני. בכל אחד מן המקרים, נסקור את נקודות ההשקה והמחלוקת עם המדינה, הממסד הקונפוציאני והמסורות הדתיות המקומיות ונראה כיצד מאמיני ומפיצי הדתות השונות ניסו להתאים את מסורותיהם לתרבות הסינית ובמקביל לשמור על קשר עם מדינות המוצא שלהם. סקירתנו תוביל אותנו מן הקיסרות אל תוך העידן המודרני, אל הרדיפה שהיתה מנת חלקם של כל הדתות בסין בתקופה המאואיסטית, ולבסוף אל סין של תקופת הרפורמות שחוה התעוררות דתית חסרת תקדים.

מבנה השיעורים:

מס' השיעור	נושא השיעור	קריאה
1	מבוא לעולמה הדתי וההגותי של סין: קונפוציאניזם, דאואיזם, דתות עממיות והממסד הקיסרי.	שחר, מאיר, "דת ושלטון בסין", <i>הדת הסינית</i> , תל אביב: אוניברסיטה משודרת, משרד הבטחון, 78-85. לאו דזה, <i>דאו דה ג'ינג</i> , בתרגומו של יורי גראודזה, פרקים א-ג, עה-עו, ס-סה
2	<u>הבודהיזם מגיע לסין: רקע – משבר הסדר הקונפוציאני. אתגרים ראשונים – המסעות להודו ומפעל תרגום הסותרות. המעבר מהודו - נזורה, פרישות, ואינדיבידואליזם דתי. הקיסר וזונג ודיכוי הבודהיזם ב 845.</u>	Yu, Anthony, 2004, <i>State and Religion in China</i> , p. 53-90
3	<u>בודהיזם ומודרניות: הרס מקדשים במאה ה-20. בודהיזם בעידן הרפורמות: התחייה</u>	Laliberte, Andre, 2011, "Buddhist Revival under State Watch",

<i>Journal of Current Chinese Affairs</i> , 40 (2), p.107-134	הדתית ומשבר הזהות הסיני. רוחניות בודהיסטית במאה ה-21 - תיירות, אקזוטיזציה וניו אייג'.	
Elverskog, Johan, 2010, <i>Buddhism and Islam on the Silk Road</i> , Philadelphia: University of Pennsylvania Press, p. 227-261.	<u>הופעתו של האיסלם בסין:</u> דת ומסחר בדרך המשי – הקשר עם מרכז ומערב אסיה. איסלם תחת חסות המונגולים	4
איבר, איירין, 2002, <u>סינים ויהודים: מפגשים בין תרבויות</u> , תרגום מאנגלית יוסי מילוא, ירושלים, מוסד ביאליק, 41-61.	יהדות קאיפנג	5
"Islam Gladney, Dru, 2009, in China: State Policing and Identity Politics", Ashiwa, Yoshiko and David Wank, <i>Making Religion, Making the State</i> , Stanford: Stanford University Press, p. 151-179.	איסלם ומודרניות בסין יצירתם של ההואי: סינים-מוסלמים או מוסלמים בסין?	6
	<u>מיסיון נוצרי בלבוש קונפוציאני:</u> הנסיון הישועי במאה ה-17 וה-18. הקשר עם הממסד הקונפוציאני, מחלוקת הטכסים.	7
Spence, Jonathan, 1996, <i>God's Chinese Son: The Taiping Heavenly Kingdom of Hong Xiuquan</i> , Hammersmith: Falmingo, p. 34-50.	<u>המאה ה-19: נצרות כמודרניות מערבית</u> מרד טאיפינג	8
Yang, Fenggang, 2005, "Lost in the Market, Saved at McDonald's: Conversion to Christianity in Urban China." <i>Journal for the Scientific Study of Religion</i> 44 (4): 423-441.	<u>נצרות פטריוטית ונצרות זרה:</u> המאה ה-20 וה-21	9
	סין כיום: הסיניזציה של הדת	10

דרישות קדם: אין

חובות הקורס והרכב הציון: נוכחות חובה (80%), השתתפות פעילה במפגשים. במהלך הקורס יינתנו 2 מטלות כתיבה. בסוף הסמסטר תערך בחינת בית

הרכב הציון: מטלות כתיבה 40%, מבחן סופי 60%